

Sygn. akt II KK 396/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej,
w sprawie **M. W.**

uniewinnionego od popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 26 lutego 2021 r.,

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 10 czerwca 2019 r., sygn. akt V Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w R.

z dnia 9 października 2018 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 października 2018 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w R. uznał M. W. winnym popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. i za ten czyn

wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, zawieszając warunkowo wykonanie orzeczonej kary na okres 2 lat próby oraz zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżycieli posiłkowych kwoty po 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy Sąd Okręgowy w Ł., wyrokiem z dnia 10 czerwca 2019 r., sygn. akt V Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego od dokonania zarzucanego mu czynu.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. wniosła pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego L. S., wskazując, że na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 523 § 1 k.p.k. i art. 518 k.p.k. zarzuca „rażące naruszenie prawa karnego materialnego mogące mieć istotny wpływ na jego treść, a mianowicie art. 177 § 2 kk przez jego niewłaściwą wykładnię dokonaną przez Sąd Okręgowy w Ł. i przyjęcie, że oskarżony nie wypełnił znamion czynu zabronionego ujętego tą normą, w sytuacji gdy okoliczności sprawy i prawidłowa subsumpcja zgromadzonego materiału dowodowego wskazują, iż oskarżony swoim działaniem wypełnił dyspozycję art. 177 § 2 KK, a w szczególności oskarżony:

1. znacznie przekroczył maksymalną prędkość administracyjną obowiązującą w miejscu zdarzenia,
 2. znacznie przekroczył prędkość bezpieczną,
 3. nie dostosował prędkości jazdy do panujących warunków na drodze, w tym panujących ciemności nocnych,
 4. nie podjął manewru hamowania celem zatrzymania pojazdu ani nie zmniejszył szybkości prowadzonego samochodu do granic, które umożliwiałyby zatrzymanie samochodu w każdej chwili, w sytuacji gdy z przeciwnego kierunku jazdy nadjeżdżał samochód na wyłączonych światłach drogowych, który oślepił oskarżonego,
 5. nie dochował szczególnej ostrożności dojeżdżając do skrzyżowania,
- czym oskarżony dopuścił się naruszenia zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, którego skutkiem była śmierć innej osoby.”

Podnosząc powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Okręgowy w Ł. wniosła o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się zasadna w stopniu prowadzącym do konieczności uchylenia orzeczenia Sądu Okręgowego w Ł. i przekazania mu sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Podstawą kwestionowanego w kasacji rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego była dokonana przez Sąd Okręgowy w Ł. ocena dowodów, w świetle której Sąd ten uznał, że wobec niedających się usunąć wątpliwości co do stopnia przyczynienia się pokrzywdzonej do tego tragicznego w skutkach wypadku drogowego należy, stosując dyrektywę z art. 5 § 2 k.p.k., rozstrzygnąć te wątpliwości na korzyść oskarżonego i przyjmując najbardziej korzystne z możliwych dla niego ustaleń co do stopnia przyczynienia się pokrzywdzonej do wypadku, uniewinnić go od stawianego zarzutu. Sąd Okręgowy nie czynił jednocześnie żadnych własnych ustaleń w sprawie. Oparł zatem swoje reformatoryjne rozstrzygnięcie na odmiennej od przyjętej przez Sąd Rejonowy ocenie dowodów w sprawie – przede wszystkim dowodów z opinii biegłych. Podkreślić jednak trzeba, co ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia skuteczności kasacji, że rozstrzygnięcie Sądu odwoławczego w istocie oparte zostało na ocenie tylko części dowodów ujawnionych w sprawie, a stanowiących podstawę przyjętych ustaleń faktycznych. Sąd ten oparł się bowiem niemal wyłącznie na analizie dowodów związanych z oświetleniem roweru pokrzywdzonej i zachowaniem pokrzywdzonej w chwili wypadku, nadając im pierwszorzędne znaczenie przy ocenie winy oskarżonego. Tymczasem nie budzi wątpliwości, że stanowiąca punkt wyjścia dla prawidłowej oceny prawnokarnej zachowania sprawcy czynu, analiza zgromadzonych dowodów i rekonstrukcja zdarzenia, nie może mieć charakteru częściowego, w szczególności pomijając żadnego z istotnych dla sprawy i relewantnych dla kwestii oceny realizacji znamion zarzuconego czynu zabronionego ustaleń.

Przypomnieć trzeba, że w niniejszej sprawie ustalenia stanu faktycznego koncentrowały się wokół okoliczności związanych z zachowaniem kierowcy pojazdu jako sprawcy wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym oraz zachowaniem jadącej rowerem pokrzywdzonej, jako uczestnika ruchu drogowego. Rekonstrukcji zdarzenia oraz przeprowadzenia i oceny dowodów dokonał Sąd I instancji uwzględniając w tym zakresie oba te zachowania z osobna oraz ich sumę sprowadzającą się do wypadku drogowego. Dopiero na tej podstawie dokonał analizy zarzutu w zakresie realizacji znamion przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. Tymczasem działający w granicach wniesionego na korzyść oskarżonego środka odwoławczego Sąd II instancji ograniczył się do oceny zachowania tylko jednego uczestnika wypadku drogowego, tj. pokrzywdzonej rowerzystki, a na tej podstawie uznał, że brak jest możliwości przypisania sprawcy odpowiedzialności w zakresie w jakim uczynił to Sąd I instancji. W szczególności Sąd odwoławczy swoje rozstrzygnięcie oparł na przyjęciu, że skoro w świetle ustaleń biegłych możliwe było wśród innych wariantów także przyjęcie, że pokrzywdzona, która jechała nieoświetlonym (być może, prawdopodobnie) rowerem po drodze gminnej i wykonywała manewr skrętu pozostając przez (być może) brak oświetlenia niewidoczną dla innych uczestników ruchu drogowego, to koniecznym jest, zgodnie z zasadą domniemania niewinności (art. 5 § 2 k.p.k.), uniewinnienie oskarżonego od zarzutu. Takie postąpienie okazało się jednak nieprawidłowe ze względu na równoczesne zupełne pominięcie przez Sąd odwoławczy okoliczności związanych z zachowaniem oskarżonego oraz w konsekwencji dokonanie oceny w zakresie realizacji znamion czynu z art. 177 § 2 k.k. bez wzięcia ich pod uwagę.

Rację ma skarżący, gdy wskazuje, że stwierdzenie o niemożliwości przypisania oskarżonemu odpowiedzialności z art. 177 § 2 k.k. w niniejszej sprawie oparte zostało na ustaleniach, w których Sąd Okręgowy pominął, a z pewnością się nie odniósł do zachowania oskarżonego i towarzyszących mu okoliczności. Tymczasem wskazane w kasacji okoliczności – ustalone przez Sąd I instancji i nie zakwestionowane przez Sąd odwoławczy takie jak to, że oskarżony: znacznie przekroczył maksymalną prędkość administracyjną obowiązującą w miejscu zdarzenia, tj. co najmniej o 26 kilometrów na godzinę, przy dopuszczalnej prędkości 50 km/h, jednocześnie znacznie przekroczył prędkość bezpieczną w warunkach

konkretnych, bez wątpienia nie dostosował prędkości jazdy do panujących warunków na drodze, w tym panujących ciemności nocnych, nie podjął manewru hamowania celem zatrzymania pojazdu ani nie zmniejszył szybkości prowadzonego samochodu do granic, które umożliwiałyby zatrzymanie samochodu w każdej chwili, w sytuacji gdy zgodnie z oświadczeniem oskarżonego z przeciwnego kierunku jazdy nadjeżdżał samochód na wyłączonych światłach drogowych, który oślepił oskarżonego, nie dochował szczególnej ostrożności dojeżdżając do skrzyżowania, powinny być uwzględnione. Okoliczności te musiały być wzięte pod uwagę w szczególności przy ocenie, czy wobec przyjętych ustaleń (także najbardziej korzystnych dla oskarżonego) co do zachowania pokrzywdzonej rowerzystki, oskarżonemu w niniejszej sprawie można - wobec również ustalonego w sprawie oczywistego naruszenia przez niego zasad ruchu drogowego i zasad bezpieczeństwa na drodze - przypisać i w jakim zakresie, czy też nie, odpowiedzialność z art. 177 § 2 k.k., a więc m.in. czy zachowania te w całokształcie okoliczności, a nie tylko przy ocenie zachowania pokrzywdzonej, wypełniają znamię nieumyślnego spowodowania wypadku w ruchu lądowym, ew. oceny stopnia przyczynienia się do jego wystąpienia, także przy uwzględnieniu korzystnej dla oskarżonego bo czynionej w warunkach art. 5 § 2 k.p.k. oceny niektórych okoliczności sprawy, wreszcie ew. powodów dla których pozostałe okoliczności w tym naruszenie zasad ruchu drogowego przez oskarżonego nie miały czy nie mogły mieć takiego znaczenia. Pominięcie ich oceny przy dokonanych reformatoryjnym orzeczeniu spowodowało, że ocena stała się niepełna, a zatem nie uwzględniono wszystkich okoliczności sprawy, które uwzględnione być musiały dla pełnej, rzetelnej i wiarygodnej oceny stopnia realizacji albo braku realizacji przez oskarżonego znamion przestępstwa z art. 177 § 2 k.k.

W konsekwencji obowiązkiem Sądu Okręgowego, rozpoznającego ponownie apelację i działającego w granicach środka zaskarżenia wniesionego na korzyść oskarżonego, będzie uwzględnienie wszystkich przeprowadzonych dowodów, wszystkich okoliczności ustalonych w sprawie oraz dokonanie ich łącznej oceny w relacji do zarzuczonego oskarżonemu przestępstwa z art. 177 § 2 k.k.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak sentencji.

